

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100264

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 18-01-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гордіюк Сергій Анатолійович

2. Hordiiuk Sergii Anatoliyovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право. Право

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 28-12-2021

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 64.051.059

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 10.15

Тема дисертації:

1. Конституційно-правове регулювання духовно-культурних відносин в Україні
2. Constitutional and legal regulation of spiritual and cultural relations in Ukraine

Реферат:

1. Дисертацію присвячено формуванню цілісної концепції конституційно-правового регулювання духовно-культурних відносин, здатної стати доктринальною основою для відповідних політико-правових реформ в Україні. У роботі охарактеризовано духовно-культурні відносини як предмет конституційно-правового регулювання в загальнотеоретичному аспекті, розкрито проблеми взаємодії конституції та ідеології в аспекті регулювання духовно-культурних відносин. Обґрунтовано тезу про те, що духовно-культурна підсистема суспільного ладу є важливим елементом загального предмета конституційно-правового регулювання. Виокремлено особливості конституційно-правового регулювання духовно-культурної сфери; до них віднесено: а) неоднорідність сфери культури як предмета правового регулювання, що зумовлює необхідність прийняття значної кількості нормативно-правових актів; б) складно-підпорядкованість сфери культури як предмета регулювання, що зумовлює потребу в розмежуванні повноважень між органами державної влади і місцевим самоврядуванням розподіляє й національне законодавство в сфері культури на два рівні правових актів: загальнодержавні та місцеві; в) протекціоністський характер державної політики в галузі культури, що

виражається у вирішенні державою завдань з підтримки національної культури, поширення культурних цінностей, підтримки програм та ініціатив щодо її розвитку; г) значною мірою декларативний характер правових актів, що приймаються у духовно-культурній сфері, особливо стратегій та концепцій; д) багатоманітність методів правового регулювання духовно-культурних відносин. Відзначено, що в демократичному суспільстві людина є самоцінною та автономною, і внутрішній світ належить тільки їй, тож завдання держави і права зводяться до того, щоб створити максимально комфортні умови для духовно-культурного розвитку особистості людини. Натомість спроби держави підпорядкувати духовно-культурну сферу інтересам державного будівництва є проявом тоталітаризму і призводять до грубих порушень прав людини. Продемонстровано, що в основі конституційно-правового регулювання духовно-культурних відносин лежать як загальні принципи засад конституційного ладу, так і особливі принципи, що стосуються виключно даної підсистеми суспільного ладу. Залежно від специфіки політичного режиму і політичної системи для спеціальних принципів духовно-культурної системи характерна бінарність: ідеологічний плюралізм / ідеологічний монізм; свобода творчості / партійність творчості; державний полілінгвізм / державний монолінгвізм; світська держава / релігійна (клерикальна) держава тощо. Обґрунтовано тезу про те, що ключову роль при визначенні конституційних засад духовно-культурних відносин відіграє співвідношення між конституцією та ідеологією. Визначено, що предмет конституційно-правового регулювання духовно-культурної системи в сучасних державах складають три основні групи суспільних відносин: а) відносини щодо створення матеріальних та духовних цінностей культури; б) відносини щодо освоєння досягнень культури; в) відносини щодо охорони матеріальних та духовних культурних цінностей. Надано розгорнуту характеристику системи культурних прав і свобод людини і громадянина за чинною Конституцією та поточним законодавством України. Звертається увага на деталізацію основних культурних прав у Законі України «Про культуру». Обґрунтовано висновок про те, що за роки незалежності в Україні відбулася суттєва зміна взаємовідносин держави і сфери культури: від моделі держави-інженера, характерної для багатьох країн Східної Європи, до престижно-просвітницької моделі, що притаманна розвиненим державам Західної й Центральної Європи (наприклад, Франції). У законодавстві це виявилось в зміні «Основ законодавства про культуру» 1992 р. на Закон України «Про культуру» 2010 р. Сформульовано конкретні пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання духовно-культурних відносин в Україні; зокрема, запропоновано: а) доповнити Конституцію України окремою статтею, присвяченою культурі та її значенню для розвитку українського суспільства; б) перелік основних культурних прав людини і громадянина в Конституції України доповнити правом на доступ до культурних цінностей; в) у Законі України «Про культуру» передбачити легальне визначення понять «культурна послуга», «мінімальні стандарти забезпечення населення культурними послугами», «центр культурних послуг», запровадження моніторингу та оцінювання реалізації державної культурної політики; г) процес децентралізації публічної влади поширити на духовно-культурну сферу.

2. The dissertation is devoted to the formation of a holistic concept of constitutional and legal regulation of spiritual and cultural relations, which can become a doctrinal basis for relevant political and legal reforms in Ukraine. The paper characterizes spiritual and cultural relations as a subject of constitutional and legal regulation in the general theoretical aspect, reveals the problems of interaction of the constitution and ideology in the aspect of regulation of spiritual and cultural relations. The thesis that the spiritual and cultural subsystem of the social system is an important element of the general subject of constitutional and legal regulation is substantiated. The peculiarities of the constitutional and legal regulation of the spiritual and cultural sphere are highlighted; these include: a) the heterogeneity of the cultural sphere as a subject of legal regulation, which necessitates the adoption of a significant number of regulations; b) the complexity of the cultural sphere as a subject of regulation, which necessitates the separation of powers between public authorities and local governments and divides national legislation in the field of culture at two levels of legal acts: national and local; c) the protectionist nature of the state policy in the field of culture, which is expressed in the state's solution of tasks to support national culture, dissemination of cultural values, support programs and initiatives for its development; d) largely declarative nature of legal acts adopted in the spiritual and cultural sphere, especially strategies and concepts; e) diversity of methods

of legal regulation of spiritual and cultural relations. It is noted that in a democratic society a person is self-sufficient and autonomous, and the inner world belongs only to him, so the task of the state and law is to create the most comfortable conditions for spiritual and cultural development of the individual. Instead, the state's attempts to subordinate the spiritual and cultural sphere to the interests of state-building are a manifestation of totalitarianism and lead to gross violations of human rights. It is shown that the constitutional and legal regulation of spiritual and cultural relations is based on both the general principles of the principles of the constitutional order and special principles relating exclusively to this subsystem of the social order. Depending on the specifics of the political regime and political system for the special principles of the spiritual and cultural system is characterized by binary: ideological pluralism / ideological monism; freedom of creativity / partisanship of creativity; state polylingualism / state monolingualism; secular state / religious (clerical) state, etc. The thesis that the relationship between the constitution and ideology plays a key role in determining the constitutional principles of spiritual and cultural relations is substantiated. It is determined that the subject of constitutional and legal regulation of the spiritual and cultural system in modern states are three main groups of social relations: a) relations for the creation of material and spiritual values of culture; b) relations for the development of cultural achievements; c) relations concerning the protection of material and spiritual cultural values. A detailed description of the system of cultural rights and freedoms of man and citizen under the current Constitution and current legislation of Ukraine is given. Attention is paid to the detail of basic cultural rights in the Law of Ukraine "On Culture". The conclusion is substantiated that during the years of independence in Ukraine there has been a significant change in the relationship between the state and culture: from the model of the engineer state, typical of many Eastern European countries, to the prestigious educational model of developed Western and Central European countries. In the legislation it was manifested in the change of the "Fundamentals of Legislation on Culture" in 1992 to the Law of Ukraine "On Culture" in 2010. Specific proposals for improving the legal regulation of spiritual and cultural relations in Ukraine have been formulated; in particular, it is proposed: a) to supplement the Constitution of Ukraine with a separate article on culture and its significance for the development of Ukrainian society; b) to supplement the list of basic cultural rights of a person and a citizen in the Constitution of Ukraine with the right of access to cultural values; c) in the Law of Ukraine "On Culture" to provide a legal definition of "cultural service", "minimum standards for providing cultural services", "cultural services center", the introduction of monitoring and evaluation of state cultural policy; d) the process of decentralization of public power to extend to the spiritual and cultural sphere.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Серьогін Віталій Олександрович
2. Serohin Vitalii Oleksandrovych

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.01, 12.00.02**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:****Код за ЄДРПОУ:****Місцезнаходження:****Форма власності:****Сфера управління:****Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів****Офіційні опоненти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Громовчук Мирослава Володимирівна
2. Hromovchuk Myroslava Volodymyrivna

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.02**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:****Код за ЄДРПОУ:****Місцезнаходження:****Форма власності:****Сфера управління:****Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Гришко Лілія Миколаївна
2. Hryshko Lilia Mykolaivna

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.02**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:**

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Передерій Олександр Сергійович

2. Perederii Oleksandr Serhiyovych

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кагановська Тетяна Євгеніївна

2. Kaganovska Tetyana Yevgeniivna

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Сироїд Тетяна Леонідівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Сироїд Тетяна Леонідівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.